

# KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE

**aruandeaasta algus:** 01.01.2016

**aruandeaasta lõpp:** 31.12.2016

**ärinimi:** Osaühing Laheotsa

**registrikood:** 10238435

**tänava/talu nimi,** Otimäe

**maja ja korteri number:**

**küla:** Padise küla

**vald:** Padise vald

**maakond:** Harju maakond

**postisihtnumber:** 76001

**telefon:** +372 6782523

**faks:** +372 6782524

**e-posti aadress:** info@laheotsa.ee

## Sisukord

|                                                       |    |
|-------------------------------------------------------|----|
| Tegevusaruanne                                        | 3  |
| Raamatupidamise aastaaruanne                          | 4  |
| Konsolideeritud bilanss                               | 4  |
| Konsolideeritud kasumiaruanne                         | 6  |
| Konsolideeritud rahavoogude aruanne                   | 7  |
| Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne          | 8  |
| Raamatupidamise aastaaruande lisad                    | 9  |
| Lisa 1 Arvestuspõhimõtted                             | 9  |
| Lisa 2 Raha                                           | 13 |
| Lisa 3 Lühiajalised finantsinvesteeringud             | 14 |
| Lisa 4 Nõuded ja ettemaksed                           | 15 |
| Lisa 5 Varud                                          | 16 |
| Lisa 6 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad               | 16 |
| Lisa 7 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad               | 16 |
| Lisa 8 Kinnisvarainvesteeringud                       | 17 |
| Lisa 9 Materiaalsed põhivarad                         | 18 |
| Lisa 10 Bioloogilised varad                           | 19 |
| Lisa 11 Immateriaalsed põhivarad                      | 20 |
| Lisa 12 Kapitalirent                                  | 20 |
| Lisa 13 Kasutusrent                                   | 21 |
| Lisa 14 Laenukohustised                               | 22 |
| Lisa 15 Võlad ja ettemaksed                           | 23 |
| Lisa 16 Tingimuslikud kohustised ja varad             | 23 |
| Lisa 17 Sihtfinantseerimine                           | 23 |
| Lisa 18 Osakapital                                    | 24 |
| Lisa 19 Müügitulu                                     | 25 |
| Lisa 20 Muud äritulud                                 | 25 |
| Lisa 21 Kaubad, toore, materjal ja teenused           | 25 |
| Lisa 22 Tööjõukulud                                   | 26 |
| Lisa 23 Intressikulud                                 | 26 |
| Lisa 24 Muud finantstulud ja -kulud                   | 26 |
| Lisa 25 Tulumaks                                      | 26 |
| Lisa 26 Seotud osapooled                              | 27 |
| Lisa 27 Konsolideerimata bilanss                      | 28 |
| Lisa 28 Konsolideerimata kasumiaruanne                | 29 |
| Lisa 29 Konsolideerimata rahavoogude aruanne          | 30 |
| Lisa 30 Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne | 31 |
| Aruande allkirjad                                     | 32 |
| Vandeaudiitori aruanne                                | 33 |

## Tegevusaruanne

### Kontserni iseloomustus ja majandusaasta lühiülevaade

OÜ Laheotsa on 1992. aastal asutatud kodumaisel kapitalil põhinev perefirma. Kontsern tegeleb enda kasvatatud kartuli ja köögivilja pesemise, töötlemise, pakendamisega. Ettevõtte põhiklientideks on Eesti suurimad jaeketid, suurtööstused ja HoReCa sektor.

2015 aastal alustati teraviljakasvatusega.

2016. aasta juunis avati uus teravilja kuivatamis- ning ladustamiskompleks 7000 tonnile viljale.

Juurviljade pakendamis- ja töötlemiskeskus asub Harjumaal Padise vallas Otimäel.

2016. aasta külvide netopind oli ligikaudu 3000 ha.

2016. aasta müük toimus 89% ulatuses Eestis ning netokäive moodustas 4,543 miljonit eurot (2015: 4,01 miljonit eurot). Netokäive kasvas 2015. aastaga võrreldes 13,2%.

Puhaskasum moodustas netokäibest ligikaudu 40,63% - 1,846 miljonit eurot.

Kontserni tööjõukulud 2016. aastal oli 0,874 miljonit eurot (2015: 0,76 miljonit eurot) ning töötajate arv 2016. aastal keskmiselt 68 inimest.

### Investeeringud

2016. aasta investeeringute kogumaht oli 2,3 miljonit eurot.

Peamised finantssuhtarvud:

|                 | 2016      | 2015      |
|-----------------|-----------|-----------|
| Müügitulu       | 4 542 919 | 4 013 350 |
| Tulude kasv     | 13,2 %    | 5,14 %    |
| Puhaskasum      | 1 845 808 | 1 380 710 |
| Kasumi kasv     | 33,69 %   | 33,80 %   |
| Puhasrentaablus | 40,63 %   | 34,40 %   |
| ROA             | 9,57 %    | 8,38 %    |
| ROE             | 14,26 %   | 12,15 %   |

Suhtarvude arvutamisel kasutatud valemid:

- Tulude kasv (%) = (müügitulu 2016 – müügitulu 2015)/müügitulu 2015 \* 100
- Kasumi kasv (%) = (puhaskasum 2016 – puhaskasum 2015)/puhaskasum 2015\*100
- Puhasrentaablus (%) = puhaskasum / müügitulu \* 100
- ROA (%) = puhaskasum/varad kokku \* 100
- ROE (%) = puhaskasum /omakapital kokku \* 100

## Raamatupidamise aastaaruanne

### Konsolideeritud bilanss

(eurodes)

|                                                                          | 31.12.2016        | 31.12.2015        | Lisa nr |
|--------------------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|---------|
| Varad                                                                    |                   |                   |         |
| Käibevarad                                                               |                   |                   |         |
| Raha                                                                     | 831 266           | 60 813            | 2       |
| Nõuded ja ettemaksed                                                     | 646 968           | 1 802 433         | 4       |
| Varud                                                                    | 834 929           | 954 508           | 5       |
| Bioloogilised varad                                                      | 214 381           | 98 556            | 10      |
| <b>Kokku käibevarad</b>                                                  | <b>2 527 544</b>  | <b>2 916 310</b>  |         |
| Põhivarad                                                                |                   |                   |         |
| Finantsinvesteeringud                                                    | 2 502             | 1 634             |         |
| Nõuded ja ettemaksed                                                     | 354 646           | 15 860            | 4       |
| Kinnisvarainvesteeringud                                                 | 1 560 462         | 795 962           | 8       |
| Materiaalsed põhivarad                                                   | 14 657 117        | 12 630 551        | 9       |
| Bioloogilised varad                                                      | 93 000            | 0                 | 10      |
| Immateriaalsed põhivarad                                                 | 100 581           | 113 844           | 11      |
| <b>Kokku põhivarad</b>                                                   | <b>16 768 308</b> | <b>13 557 851</b> |         |
| <b>Kokku varad</b>                                                       | <b>19 295 852</b> | <b>16 474 161</b> |         |
| Kohustised ja omakapital                                                 |                   |                   |         |
| Kohustised                                                               |                   |                   |         |
| Lühiajalised kohustised                                                  |                   |                   |         |
| Laenukohustised                                                          | 245 568           | 215 609           | 14      |
| Võlad ja ettemaksed                                                      | 419 853           | 424 229           | 15      |
| Sihtfinantseerimine                                                      | 993 442           | 351 485           | 17      |
| <b>Kokku lühiajalised kohustised</b>                                     | <b>1 658 863</b>  | <b>991 323</b>    |         |
| Pikaajalised kohustised                                                  |                   |                   |         |
| Laenukohustised                                                          | 3 416 494         | 1 994 857         | 14      |
| Sihtfinantseerimine                                                      | 1 276 328         | 2 119 622         | 17      |
| <b>Kokku pikaajalised kohustised</b>                                     | <b>4 692 822</b>  | <b>4 114 479</b>  |         |
| <b>Kokku kohustised</b>                                                  | <b>6 351 685</b>  | <b>5 105 802</b>  |         |
| Omakapital                                                               |                   |                   |         |
| Emaettevõtja aktsionäridele või osanikele kuuluv omakapital              |                   |                   |         |
| Osakapital nimiväärtuses                                                 | 89 713            | 89 713            | 18      |
| Ülekurss                                                                 | 2 817             | 2 817             |         |
| Kohustuslik reservkapital                                                | 8 971             | 8 971             |         |
| Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)                             | 10 996 858        | 9 886 148         |         |
| Aruandeaasta kasum (kahjum)                                              | 1 845 808         | 1 380 710         |         |
| <b>Kokku emaettevõtja aktsionäridele või osanikele kuuluv omakapital</b> | <b>12 944 167</b> | <b>11 368 359</b> |         |
| <b>Kokku omakapital</b>                                                  | <b>12 944 167</b> | <b>11 368 359</b> |         |

|                                |            |            |  |
|--------------------------------|------------|------------|--|
| Kokku kohustised ja omakapital | 19 295 852 | 16 474 161 |  |
|--------------------------------|------------|------------|--|

## Konsolideeritud kasumiaruanne

(eurodes)

|                                                          | 2016             | 2015             | Lisa nr |
|----------------------------------------------------------|------------------|------------------|---------|
| Müügitulu                                                | 4 542 919        | 4 013 350        | 19      |
| Muud äritulud                                            | 1 075 839        | 905 994          | 20      |
| Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus     | 73 995           | 5 073            |         |
| Kaubad, toore, materjal ja teenused                      | -2 529 254       | -2 077 821       | 21      |
| Mitmesugused tegevuskulud                                | -150 974         | -79 144          |         |
| Tööjõukulud                                              | -873 507         | -757 495         | 22      |
| Põhivarade kulum ja väärtuse langus                      | -718 726         | -547 359         | 9, 11   |
| Muud ärikulud                                            | -87 114          | -300             |         |
| <b>Ärikasum (kahjum)</b>                                 | <b>1 333 178</b> | <b>1 462 298</b> |         |
| Kasum (kahjum) tütarettevõtjatelt                        | 626 166          | 0                | 7       |
| Intressikulud                                            | -36 214          | -33 883          | 23      |
| Muud finantstulud ja -kulud                              | -9 822           | 2 295            | 24      |
| <b>Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist</b>              | <b>1 913 308</b> | <b>1 430 710</b> |         |
| Tulumaks                                                 | -67 500          | -50 000          | 25      |
| <b>Aruandeaasta kasum (kahjum)</b>                       | <b>1 845 808</b> | <b>1 380 710</b> |         |
| Emaettevõtja aktsionäri/osaniku osa kasumist (kahjumist) | 1 845 808        | 1 380 710        |         |

## Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(eurodes)

|                                                                | 2016              | 2015              | Lisa nr |
|----------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|---------|
| Rahavood äritegevusest                                         |                   |                   |         |
| Ärikasum (kahjum)                                              | 1 333 178         | 1 462 298         |         |
| Korrigeerimised                                                |                   |                   |         |
| Põhivarade kulum ja väärtuse langus                            | 718 726           | 547 359           | 9, 11   |
| Kasum (kahjum) põhivarade müügist                              | 13 835            | -34 853           |         |
| Muud korrigeerimised                                           | -351 485          | -384 551          |         |
| <b>Kokku korrigeerimised</b>                                   | <b>381 076</b>    | <b>127 955</b>    |         |
| Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus              | 337 268           | -340 562          |         |
| Varude muutus                                                  | 65 824            | -370 379          |         |
| Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus          | -431 938          | 75 342            |         |
| Makstud ettevõtte tulumaks                                     | -57 000           | -45 816           |         |
| Laekumised sihtfinantseerimisest                               | 47 844            | 0                 |         |
| <b>Kokku rahavood äritegevusest</b>                            | <b>1 676 252</b>  | <b>908 838</b>    |         |
| Rahavood investeerimistegevusest                               |                   |                   |         |
| Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel | -1 849 755        | -775 951          |         |
| Laekunud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade müügist   | 144 250           | 29 081            | 9       |
| Tasutud kinnisvarainvesteeringute soetamisel                   | -764 500          | -515 351          |         |
| Laekunud kinnisvarainvesteeringute müügist                     | 0                 | 52 173            |         |
| Netorahavoog tütarettevõtjate ja äritegevuste soetamisel       | 1 205             | 0                 |         |
| Tasutud muude finantsinvesteeringute soetamisel                | -37 321           | 0                 |         |
| Laekunud muude finantsinvesteeringute müügist                  | 1 720             | 16 583            |         |
| Antud laenud                                                   | -373 119          | -1 320 255        |         |
| Antud laenude tagasimaksed                                     | 1 160 547         | 1 093 474         |         |
| Laekunud intressid                                             | 874               | 8                 |         |
| Laekunud dividendid                                            | 0                 | 400               |         |
| <b>Kokku rahavood investeerimistegevusest</b>                  | <b>-1 716 099</b> | <b>-1 419 838</b> |         |
| Rahavood finantseerimistegevusest                              |                   |                   |         |
| Saadud laenud                                                  | 1 583 219         | 750 000           |         |
| Saadud laenude tagasimaksed                                    | -189 740          | -128 654          |         |
| Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed                             | -256 302          | -73 181           |         |
| Makstud intressid                                              | -56 877           | -33 143           |         |
| Makstud dividendid                                             | -270 000          | -200 000          |         |
| <b>Kokku rahavood finantseerimistegevusest</b>                 | <b>810 300</b>    | <b>315 022</b>    |         |
| <b>Kokku rahavood</b>                                          | <b>770 453</b>    | <b>-195 978</b>   |         |
| Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses                     | 60 813            | 256 791           | 2       |
| <b>Raha ja raha ekvivalentide muutus</b>                       | <b>770 453</b>    | <b>-195 978</b>   |         |
| Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus                       | 831 266           | 60 813            | 2       |

## Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

(eurodes)

|                                   |                                                             |          |                              |                             | Kokku      |
|-----------------------------------|-------------------------------------------------------------|----------|------------------------------|-----------------------------|------------|
|                                   | Emaettevõtja aktsionäridele või osanikele kuuluv omakapital |          |                              |                             |            |
|                                   | Osakapital<br>nimiväärtuses                                 | Ülekurss | Kohustuslik<br>reservkapital | Jaotamata kasum<br>(kahjum) |            |
| 31.12.2014                        | 89 713                                                      | 2 817    | 8 971                        | 10 086 148                  | 10 187 649 |
| Korrigeeritud saldo<br>31.12.2014 | 89 713                                                      | 2 817    | 8 971                        | 10 086 148                  | 10 187 649 |
| Aruandeaasta kasum<br>(kahjum)    | 0                                                           | 0        | 0                            | 1 380 710                   | 1 380 710  |
| Väljakuulutatud<br>dividendid     | 0                                                           | 0        | 0                            | -200 000                    | -200 000   |
| 31.12.2015                        | 89 713                                                      | 2 817    | 8 971                        | 11 266 858                  | 11 368 359 |
| Aruandeaasta kasum<br>(kahjum)    | 0                                                           | 0        | 0                            | 1 845 808                   | 1 845 808  |
| Väljakuulutatud<br>dividendid     | 0                                                           | 0        | 0                            | -270 000                    | -270 000   |
| 31.12.2016                        | 89 713                                                      | 2 817    | 8 971                        | 12 842 666                  | 12 944 167 |

Täpsem informatsioon osakapitali kohta on toodud lisas 18.

# Raamatupidamise aastaaruande lisad

## Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

### Üldine informatsioon

Laheotsa 2016. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga, mis tugineb IFRSile. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusega, mida omakorda täiendavad raamatupidamise toimkonna juhendid.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevates arvestuspõhimõtetes.

2016. a konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad OÜ Laheotsa (emaettevõtte) ning tema tütarettevõtete Lahepõllu OÜ, OÜ Nissi Põld, põllumajandusühistu Variku Põld ja Piirsalu Põllumajanduse OÜ (vt. lisa 7) finantsnäitajad.

### Konsolideeritud aruande koostamine

Konsolideerimise põhimõtted

Elimineeritud on kõik kontsernisisised nõuded ja kohustused, kontserni ettevõtete vahelised tehingud ning nende tulemusena tekkinud realiseerimata kasumid ja kahjumid. Vähemusomanike osa tütarettevõtete tulemuses ja omakapitalis on konsolideeritud kasumiaruandes näidatud eraldi kirjel ja konsolideeritud bilansis kajastatud omakapitali koosseisus eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist.

### Finantsvarad

Kontsernil on järgmised finantsvarad: raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded, ning lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud.

Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval (s.t päeval, mil Kontsern võtab endale kohustuse (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks).

### Raha

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke (v.a. arvelduskrediit), kuni 3-kuulisi tähtajalisi deposiite ning paigutusi rahaturufondidesse ja muudesse ülikviidsetesse fondidesse, eeldusel, et fond investeerib finantsvaradesse, mis vastavad raha ja raha ekvivalentide mõistele. Arvelduskrediiti kajastatakse bilansis lühiajaliste laenukohustuste koosseisus.

Kontserni kuuluvate ettevõtete arvestusvaluutadeks on nende ettevõtete äritegevuse põhilise majanduskeskkonna valuuta. Emaettevõtte ja Eestis registreeritud tütarettevõtete arvestusvaluuta on euro. Konsolideeritud aruanded on koostatud eurodes.

### Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused hinnatakse bilansipäeval ümber arvestusvaluutasse bilansipäeval kehtivate Euroopa keskpanga valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasumid ja -kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Mitterahalised välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused, mida mõõdetakse õiglases väärtuses, hinnatakse ümber arvestusvaluutasse, võttes aluseks Euroopa keskpanga valuutakursid, mis kehtivad õiglase väärtuse määramise päeval. Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustusi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil (nt ettemaksed, soetusmaksumuse meetodil kajastatavad varud, materiaalne ja immateriaalne põhivara), bilansipäeval ümber ei hinnata, vaid kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud keskpanga valuutakursi alusel.

### Finantsinvesteeringud

Investeeringud aktsiatesse ja teistesse omakapitaliinstrumentidesse

Aktsiaid ja muid omakapitaliinstrumente, mis ei ole avalikult kaubeldavad ja mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kajastatakse soetusmaksumuse meetodil (s.t. soetusmaksumus miinus võimalikud allahindlused).

#### **Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad**

Äriühendused

Tütarettevõtte soetamist kajastatakse ostumeetodil (välja arvatud ühise kontrolli all toimuvad äriühendused, mida kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil). Vastavalt ostumeetodile võetakse omandatud tütarettevõtte varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused arvele nende õiglases väärtuses ning omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara õiglase väärtuse vahe kajastatakse positiivse või negatiivse firmaväärtusena.

Alates omandamise kuupäevast kajastatakse omandatud tütarettevõtte varad, kohustused ja tingimuslikud kohustused ning tekkinud positiivne firmaväärtus konsolideeritud bilansis ning osalus omandatud tütarettevõtte tuludes ja kuludes kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes. Negatiivne firmaväärtus kajastatakse koheselt tuluna.

Äriühendused ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel

Ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel toimunud äriühendusi kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil, mille kohaselt kajastatakse omandatud osalus teises ettevõttes omandatud netovara bilansilises väärtuses (st. nagu omandatud varad ja kohustused olid kajastatud omandatud ettevõtte bilansis) ning omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara bilansilise väärtuse vahe kajastatakse omandava ettevõtte omakapitali vähenemise või suurenemisenä.

Tütarettevõtete müük

Müüdud tütarettevõtete tulusid ja kulusid kajastatakse konsolideeritud kasumiaruandes kuni müügikuupäevani. Vahet müügihinna ja tütarettevõtte netovara bilansilise väärtuse vahel kontserni bilansis (kaasa arvatud firmaväärtus) müügikuupäeva seisuga kajastatakse kasumi/kahjumina tütarettevõtte müügist. Juhul, kui tütarettevõtte osalisel müügil kaob kontserni kontroll ettevõtte üle, kuid säilib mingi osalus, lõpetatakse alates müügikuupäevast ettevõtte konsolideerimine ning kajastatakse järelejäänud osa kas sidusettevõtteks või finantsinvesteeringuna. Allesjääv investeering võetakse arvele õiglases väärtuses või allesjääva osa bilansilises väärtuses müügikuupäeva seisuga, kui õiglast väärtust ei ole võimalik leida mõistliku kulu ja pingutusega.

Tehingud vähemusosalusega

Vähemusosalusega tehingute puhul kajastatakse vahe tehingu maksumuse ja vähemusosaluse muutuse vahel omakapitalis.

#### **Nõuded ja ettemaksed**

Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded (sh. laenukohustused, deposiidid) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuv summas. Pikaajaliste finantsvarade korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse finantsvara algselt arvele saadaoleva tasu õiglases väärtuses, arvestades järgmistel perioodidel intressitulu sisemise intressimäära meetodil.

#### **Varud**

Varudes kajastatud valmistoodangu puhul on tegemist põllumajandusliku toodanguga, mida kajastatakse soetusmaksumuses, kuivõrd juhatuse hinnangul ei ole põllumajandustoodangu varudena arvele võtmise hetkel võimalik nende õiglast väärtust usaldusväärselt hinnata.

#### **Varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtted**

Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude kuluks kandmisel lähtutakse kaalutud keskmise meetodist. Varud kajastatakse bilansis nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Neto realiseerimisväärtus on toote hinnanguline müügihind tavapärase äritegevuse käigus, millest on maha arvatud hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügivalmidusse viimiseks ja müügi sooritamiseks.

#### **Bioloogilised varad**

Bioloogiliste varadena on kajastatud taliviljaga seotud kulud ning kuivõrd mahakülvatud taliviljale puudub aktiivne turg ning külvamisest aastavahetuseni ei ole talivilja bioloogilise muundumise mõju maksumusele oluline, siis on bioloogilise vara õiglase väärtuse määramine tehtud soetamismaksumuse alusel.

Bioloogilist vara - veised - kajastatakse bilansis, kui vara on ettevõtte poolt kontrollitav; on tõenäoline, et ettevõtte saab vara kasutamisest tulevikus majanduslikku kasu ning vara õiglane väärtus on usaldusväärselt hinnatav.

Piimakarja kajastamine toimub õiglasel väärtusel, mis põhineb turuhinnal, aga kuna piimakarja pidamine on ajutine, siis kajastatakse nendega seotud tulud kuludega saldeerituna "muudes ärituludes".

### Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteering võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid kulutusi.

Kinnisvarainvesteeringud on kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused väärtuse langusest. Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale kinnisvarainvesteeringu objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. Kui on märke sellest, et varaobjekti eluiga või lõppväärtus on oluliselt muutunud, tehakse muudatused vara amortiseerimises edasialatuvalt.

Igal bilansipäeval hinnatakse soetusmaksumuse meetodil kajastatavate kinnisvarainvesteeringute vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või vara kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada (raha genereeriv üksus). Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kahjumi vähendamisena.

### Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse kontserni enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 639 EUR.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kapitalirendile võetud materiaalse põhivara arvestus toimub sarnaselt ostenud põhivaraga.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et kontsern saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kulutustest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa.

Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse vastavalt nende kasulikele elueale eraldi amortisatsiooninormid.

Amortisatsioonimäärade vahemikud on materiaalse põhivara gruppidele järgmised:

- Ehitised ja rajatised 1-5%
- Tootmiseseadmed 8-10%
- Muud masinad ja seadmed 10-20%
- Muu inventar ja IT seadmed 20-30%

Piiramata kasutuseaga objekte (maa, püsiva väärtusega kunstiteosed, muuseumieksponaadid ja raamatud) ei amortiseerita. Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara õiglane väärtus (miinus müügikulutused) või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majanduslikku kasu. Kasum või kahjum, mis on tekkinud materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest, kajastatakse kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

Immateriaalse põhivara amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale immateriaalse põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. Kui immateriaalse vara kasuliku eluiga ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, eeldatakse, et kasulik eluiga on 10 aastat.

Kasulike eluigade vahemikud on immateriaalse põhivara gruppidele järgmised:

Firmaväärtus 10 aastat

## Rendid

Kapitali- ja kasutusrendid

Kontsern kui rentnik

Kapitalirent võetakse arvele vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirendi tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

## Finantskohustised

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad, väljastatud võlakirjad ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustused ning negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid, mida kajastatakse nende õiglases väärtuses).

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või kontsernil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

## Sihtfinantseerimine

Põhivara sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ning sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud põhivara sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Põhivara sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglases väärtuses. Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse kasumiaruandes „Muu äritulu“ kirjel.

Tegevuse sihtfinantseerimine, kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ning sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Sihtfinantseerimine võetakse arvele saadud või saadava vara õiglases väärtuses. Tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse kasumiaruandes „Muu äritulu“ kirjel.

**Kohustuslik reservkapital**

Vastavalt äriseadustikule tuleb igal majandusaastal reservkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 osakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti osakapitali suurendamiseks. Reservkapitalist ei või teha väljamakseid osanikele.

**Tulud**

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasest väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist.

**Maksustamine**

Ettevõtte tulumaks

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Alates 1.01.2015 on dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks 20/80 (kuni 31.12.2014 oli maksumääraks 21/79) väljamakstavalt netosummalt. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividendide jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

**Seotud osapooled**

Seotud osapoolteks loetakse:

- emaettevõtte ja emaettevõtte osanikud;
- juhatuse liikmed ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse liikmete pereliikmed ja nendega seotud ettevõtted.

**Lisa 2 Raha**

(eurodes)

|                   | 31.12.2016     | 31.12.2015    |
|-------------------|----------------|---------------|
| Sularaha kassas   | 925            | 1 324         |
| Arvelduskontod    | 830 341        | 59 489        |
| <b>Kokku raha</b> | <b>831 266</b> | <b>60 813</b> |

### Lisa 3 Lühiajalised finantsinvesteeringud (eurodes)

|                                                  |                | Kokku    |
|--------------------------------------------------|----------------|----------|
|                                                  | Aksiad ja osad |          |
| <b>31.12.2014</b>                                | 13 500         | 13 500   |
| Müük müügihinnas<br>või lunastamine              | -16 583        | -16 583  |
| Kasum (kahjum)<br>müügist ja<br>ümberrhindlusest | 3 083          | 3 083    |
| <b>31.12.2015</b>                                | <b>0</b>       | <b>0</b> |
| <b>31.12.2016</b>                                | <b>0</b>       | <b>0</b> |

## Lisa 4 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

|                                    | 31.12.2016       | Jaotus järelejäänud tähtaja järgi |                     | Lisa nr |
|------------------------------------|------------------|-----------------------------------|---------------------|---------|
|                                    |                  | 12 kuu jooksul                    | 1 - 5 aasta jooksul |         |
| Nõuded ostjate vastu               | 376 597          | 376 597                           | 0                   |         |
| Ostjatelt laekumata arved          | 376 597          | 376 597                           | 0                   |         |
| Maksude ettemaksed ja tagasinõuded | 457              | 457                               | 0                   | 6       |
| Muud nõuded                        | 567 648          | 213 002                           | 354 646             |         |
| Laenunõuded                        | 365 879          | 11 233                            | 354 646             |         |
| Intressinõuded                     | 13 278           | 13 278                            | 0                   |         |
| Viitlaekumised                     | 188 491          | 188 491                           | 0                   |         |
| Ettemaksed                         | 56 912           | 56 912                            | 0                   |         |
| Tulevaste perioodide kulud         | 56 912           | 56 912                            | 0                   |         |
| <b>Kokku nõuded ja ettemaksed</b>  | <b>1 001 614</b> | <b>646 968</b>                    | <b>354 646</b>      |         |

  

|                                    | 31.12.2015       | Jaotus järelejäänud tähtaja järgi |                     | Lisa nr |
|------------------------------------|------------------|-----------------------------------|---------------------|---------|
|                                    |                  | 12 kuu jooksul                    | 1 - 5 aasta jooksul |         |
| Nõuded ostjate vastu               | 660 132          | 660 132                           | 0                   |         |
| Ostjatelt laekumata arved          | 660 132          | 660 132                           | 0                   |         |
| Maksude ettemaksed ja tagasinõuded | 1 057            | 1 057                             | 0                   | 6       |
| Muud nõuded                        | 1 141 529        | 1 125 669                         | 15 860              |         |
| Laenunõuded                        | 936 493          | 920 633                           | 15 860              |         |
| Intressinõuded                     | 62 440           | 62 440                            | 0                   |         |
| Viitlaekumised                     | 142 596          | 142 596                           | 0                   |         |
| Ettemaksed                         | 15 575           | 15 575                            | 0                   |         |
| Tulevaste perioodide kulud         | 15 575           | 15 575                            | 0                   |         |
| <b>Kokku nõuded ja ettemaksed</b>  | <b>1 818 293</b> | <b>1 802 433</b>                  | <b>15 860</b>       |         |

Nõuded ostjate vastu sisaldavad nõudeid seotud osapoolte vastu summas 1 953 eurot (31. detsember 2015: 47 220 eurot), vt. lisa 26.

Intressinõuded sisaldavad intressinõudeid seotud osapoolte vastu 13 278 eurot (31.12.2015: 12 176 eurot), vt. lisa 26.

Laenunõuded sisaldavad nõudeid seotud osapoolte vastu summas 274 527 (31.12.2015:

927 921) eurot, vt lisa 26.

Laenunõuete alusvaluutaks on euro, intressimääradeks 0,5% - 3% ja tagasimaksetähtajad kuni 31.12.2019 a.

Viitlaekumiste all summas 188 491 eurot on kajastatud 2016.a eest PRIA-lt laekumata keskkonna otsetoetused.

## Lisa 5 Varud

(eurodes)

|                                                | 31.12.2016     | 31.12.2015     |
|------------------------------------------------|----------------|----------------|
| <b>Tooraine ja materjal</b>                    | <b>189 000</b> | <b>266 750</b> |
| Väetis                                         | 189 000        | 266 750        |
| <b>Valmistoodang</b>                           | <b>645 929</b> | <b>687 758</b> |
| Põllumajanduslik toodang: kartul ja köögivilid | 645 929        | 687 758        |
| <b>Kokku varud</b>                             | <b>834 929</b> | <b>954 508</b> |

## Lisa 6 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

|                                               | 31.12.2016 |                | 31.12.2015   |               |
|-----------------------------------------------|------------|----------------|--------------|---------------|
|                                               | Ettemaks   | Maksuvõlg      | Ettemaks     | Maksuvõlg     |
| Ettevõtte tulumaks                            | 0          | 20 000         | 0            | 9 500         |
| Käibemaks                                     | 453        | 48 756         | 1 053        | 30 834        |
| Üksikisiku tulumaks                           | 0          | 18 280         | 0            | 15 602        |
| Erisoodustuse tulumaks                        | 0          | 192            | 0            | 230           |
| Sotsiaalmaks                                  | 0          | 33 162         | 0            | 31 249        |
| Kohustuslik kogumispension                    | 0          | 1 539          | 0            | 1 445         |
| Töötuskindlustusmaksed                        | 4          | 2 218          | 4            | 2 062         |
| <b>Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad</b> | <b>457</b> | <b>124 147</b> | <b>1 057</b> | <b>90 922</b> |

## Lisa 7 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad

(eurodes)

| Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon |                            |            |                                |                  |            |
|--------------------------------------------------------|----------------------------|------------|--------------------------------|------------------|------------|
| Tütarettevõtja registrikood                            | Tütarettevõtja nimetus     | Asukohamaa | Põhitegevusala                 | Osaluse määr (%) |            |
|                                                        |                            |            |                                | 31.12.2015       | 31.12.2016 |
| 10788035                                               | Lahepõllu OÜ               | Eesti      | põllumajandussaaduste tootmine | 100              | 100        |
| 10981849                                               | OÜ Nissi Põld              | Eesti      | põllumajandussaaduste tootmine | 100              | 100        |
| 10383700                                               | PÜ Variku Põld             | Eesti      | põllumajandussaaduste tootmine | 100              | 100        |
| 10038340                                               | Piirsalu Põllumajanduse OÜ | Eesti      | põllumajandussaaduste tootmine | 0                | 100        |

| Omandatud osalused         |                     |                    |                                  |
|----------------------------|---------------------|--------------------|----------------------------------|
| Tütarettevõtja nimetus     | Omandatud osaluse % | Omandamise kuupäev | Omandatud osaluse soetusmaksumus |
| Piirsalu Põllumajanduse OÜ | 100                 | 02.06.2016         | 36 452                           |

02.06.2016 ostis OÜ Laheotsa tütarettevõtte Piirsalu Põllumajanduse OÜ, makstes 100%-lise osaluse eest 36 452 eurot. Omandatud netovara õiglane väärtus

oli 662 618 eurot; omandamisel tekkis negatiivne firmaväärtus summas -626 166 eurot, mis on kajastatud kasumiaruandes real "Kasum (kahjum) tütarettevõtjatelt". Tegemist oli sõltumatute osapoolte vahelise äriühendusega, mida kajastati ostumeetodil.

## Lisa 8 Kinnisvarainvesteeringud

(eurodes)

| Soetusmaksumuse meetod   |                  |               |                  |
|--------------------------|------------------|---------------|------------------|
|                          |                  |               | Kokku            |
|                          | Maa              | Ehitised      |                  |
| <b>31.12.2014</b>        |                  |               |                  |
| Soetusmaksumus           | 106 604          | 38 347        | 144 951          |
| Akumuleeritud kulum      | 0                | 0             | 0                |
| <b>Jääkmaksumus</b>      | <b>106 604</b>   | <b>38 347</b> | <b>144 951</b>   |
|                          |                  |               |                  |
| Ostud ja parendused      | 543 141          | 0             | 543 141          |
| Müügid                   | 0                | -38 347       | -38 347          |
| Ümberklassifitseerimised | 146 217          | 0             | 146 217          |
|                          |                  |               |                  |
| <b>31.12.2015</b>        |                  |               |                  |
| Soetusmaksumus           | 795 962          | 0             | 795 962          |
| Akumuleeritud kulum      | 0                | 0             | 0                |
| <b>Jääkmaksumus</b>      | <b>795 962</b>   | <b>0</b>      | <b>795 962</b>   |
|                          |                  |               |                  |
| Ostud ja parendused      | 764 500          | 0             | 764 500          |
|                          |                  |               |                  |
| <b>31.12.2016</b>        |                  |               |                  |
| Soetusmaksumus           | 1 560 462        | 0             | 1 560 462        |
| Akumuleeritud kulum      | 0                | 0             | 0                |
| <b>Jääkmaksumus</b>      | <b>1 560 462</b> | <b>0</b>      | <b>1 560 462</b> |

|                                                 | 2016   | 2015   |
|-------------------------------------------------|--------|--------|
| Kinnisvarainvesteeringutelt teenitud renditulu  | 45 394 | 31 822 |
| Kinnisvarainvesteeringute otsesed haldamiskulud | 2 375  | 1 534  |
| Kinnisvarainvesteeringute müük müügihinnas      | 0      | 52 173 |

## Lisa 9 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

|                                           | Maa        | Ehitised   | Muud masinad ja seadmed | Masinad ja seadmed | Muud materiaalsed põhivarad | Ettemaksed | Lõpetamata projektid ja ettemaksed | Kokku      |
|-------------------------------------------|------------|------------|-------------------------|--------------------|-----------------------------|------------|------------------------------------|------------|
|                                           |            |            |                         |                    |                             |            |                                    |            |
| <b>31.12.2014</b>                         |            |            |                         |                    |                             |            |                                    |            |
| Soetusmaksumus                            | 4 090 167  | 7 555 824  | 3 372 527               | 3 372 527          | 307 064                     | 30 020     | 30 020                             | 15 355 602 |
| Akumuleeritud kulum                       | 0          | -830 629   | -2 045 043              | -2 045 043         | -65 196                     | 0          | 0                                  | -2 940 868 |
| <b>Jääkmaksumus</b>                       | 4 090 167  | 6 725 195  | 1 327 484               | 1 327 484          | 241 868                     | 30 020     | 30 020                             | 12 414 734 |
|                                           |            |            |                         |                    |                             |            |                                    |            |
| Ostud ja parendused                       | 152 783    | 370 063    | 148 716                 | 148 716            | 222 870                     | 39 772     | 39 772                             | 934 204    |
| Amortisatsioonikulu                       | 0          | -209 901   | -276 638                | -276 638           | -47 557                     | 0          | 0                                  | -534 096   |
| Müügid                                    | -8 000     | 0          | -54                     | -54                | 0                           | 0          | 0                                  | -8 054     |
| Ümberklassifitseerimised                  | -1 164 352 | 1 018 135  | 0                       | 0                  | 0                           | -30 020    | -30 020                            | -176 237   |
| Ümberklassifitseerimine ettemaksetest     | 0          | 0          | 0                       | 0                  | 0                           | -30 020    | -30 020                            | -30 020    |
| Muud ümberklassifitseerimised             | -1 164 352 | 1 018 135  | 0                       | 0                  | 0                           | 0          | 0                                  | -146 217   |
| Muud muutused                             | 0          | 0          | 0                       | 0                  | 0                           | 0          | 0                                  | 0          |
|                                           |            |            |                         |                    |                             |            |                                    |            |
| <b>31.12.2015</b>                         |            |            |                         |                    |                             |            |                                    |            |
| Soetusmaksumus                            | 3 070 598  | 8 944 022  | 3 521 189               | 3 521 189          | 529 934                     | 39 772     | 39 772                             | 16 105 515 |
| Akumuleeritud kulum                       | 0          | -1 040 530 | -2 321 681              | -2 321 681         | -112 753                    | 0          | 0                                  | -3 474 964 |
| <b>Jääkmaksumus</b>                       | 3 070 598  | 7 903 492  | 1 199 508               | 1 199 508          | 417 181                     | 39 772     | 39 772                             | 12 630 551 |
|                                           |            |            |                         |                    |                             |            |                                    |            |
| Ostud ja parendused                       | 271 576    | 742 257    | 334 074                 | 334 074            | 12 082                      | 192 844    | 192 844                            | 1 552 833  |
| Maa ja varem kasutusel olnud ehitiste ost | 271 576    | 0          |                         |                    |                             | 0          | 0                                  | 271 576    |
| Uute ehitiste ost, uusehitus, parendused  |            | 742 257    |                         |                    |                             | 0          | 0                                  | 742 257    |
| Muud ostud ja parendused                  |            |            | 334 074                 | 334 074            | 12 082                      | 192 844    | 192 844                            | 539 000    |
| Lisandumised äriühenduste kaudu           | 34 831     | 695 245    | 625 139                 | 625 139            | 103                         |            | 0                                  | 1 355 318  |
| Amortisatsioonikulu                       | 0          | -315 415   | -333 763                | -333 763           | -56 285                     |            | 0                                  | -705 463   |
| Müügid                                    | -335       | 0          | -162 186                | -162 186           | 0                           | -13 601    | -13 601                            | -176 122   |
| Ümberklassifitseerimised                  | 26 171     | 0          | 0                       | 0                  | 0                           | -26 171    | -26 171                            | 0          |
| Ümberklassifitseerimine ettemaksetest     | 26 171     | 0          | 0                       | 0                  | 0                           | -26 171    | -26 171                            | 0          |
|                                           |            |            |                         |                    |                             |            |                                    |            |
| <b>31.12.2016</b>                         |            |            |                         |                    |                             |            |                                    |            |
| Soetusmaksumus                            | 3 402 841  | 10 381 524 | 4 318 216               | 4 318 216          | 542 119                     | 192 844    | 192 844                            | 18 837 544 |
| Akumuleeritud kulum                       | 0          | -1 355 945 | -2 655 444              | -2 655 444         | -169 038                    | 0          | 0                                  | -4 180 427 |
| <b>Jääkmaksumus</b>                       | 3 402 841  | 9 025 579  | 1 662 772               | 1 662 772          | 373 081                     | 192 844    | 192 844                            | 14 657 117 |

**Müüdnud materiaalsed põhivarad müügihinna**

|                                    | 2016           | 2015          |
|------------------------------------|----------------|---------------|
| Maa                                | 5 000          | 28 681        |
| Masinad ja seadmed                 | 139 250        | 400           |
| Muud masinad ja seadmed            | 139 250        | 400           |
| Lõpetamata projektid ja ettemaksed | 13 600         | 0             |
| Lõpetamata projektid               | 13 600         | 0             |
| <b>Kokku</b>                       | <b>157 850</b> | <b>29 081</b> |

## Lisa 10 Bioloogilised varad

(eurodes)

**Õiglase väärtuse meetod**

| Põhivarad                       |               |      | Kokku    |
|---------------------------------|---------------|------|----------|
|                                 | Loomsed varad | Vili |          |
| <b>31.12.2015</b>               | 0             |      | 0        |
| Müügid                          | -211 370      |      | -211 370 |
| Lisandumised äriühenduste kaudu | 304 370       |      | 304 370  |
| <b>31.12.2016</b>               | 93 000        |      | 93 000   |

**Soetusmaksumuse meetod**

| Käibevarad                                  |               |          | Kokku    |
|---------------------------------------------|---------------|----------|----------|
|                                             | Loomsed varad | Vili     |          |
| Soetused                                    |               | 98 556   | 98 556   |
| <b>31.12.2015</b>                           |               | 98 556   | 98 556   |
| Soetused                                    |               | 214 381  | 214 381  |
| Müügid                                      |               | -177 400 | -177 400 |
| Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine |               | 78 844   | 78 844   |
| <b>31.12.2016</b>                           |               | 214 381  | 214 381  |

**Müüdnud bioloogilised varad põhivarade müügihindades**

|               | 2016           | 2015         |
|---------------|----------------|--------------|
| Loomsed varad | 173 519        | 3 033        |
| <b>Kokku</b>  | <b>173 519</b> | <b>3 033</b> |

Talivilil kui bioloogiline vara on ebaküps tootev vara.

## Lisa 11 Immateriaalsed põhivarad

(eurodes)

|                     |              | Kokku   |
|---------------------|--------------|---------|
|                     | Firmaväärtus |         |
| <b>31.12.2014</b>   |              |         |
| Soetusmaksumus      | 132 633      | 132 633 |
| Akumuleeritud kulum | -5 526       | -5 526  |
| <b>Jääkmaksumus</b> | 127 107      | 127 107 |
|                     |              |         |
| Amortisatsioonikulu | -13 263      | -13 263 |
|                     |              |         |
| <b>31.12.2015</b>   |              |         |
| Soetusmaksumus      | 132 633      | 132 633 |
| Akumuleeritud kulum | -18 789      | -18 789 |
| <b>Jääkmaksumus</b> | 113 844      | 113 844 |
|                     |              |         |
| Amortisatsioonikulu | -13 263      | -13 263 |
|                     |              |         |
| <b>31.12.2016</b>   |              |         |
| Soetusmaksumus      | 132 633      | 132 633 |
| Akumuleeritud kulum | -32 052      | -32 052 |
| <b>Jääkmaksumus</b> | 100 581      | 100 581 |

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Firmaväärtuse kasulik eluiga on 10 aastat.

## Lisa 12 Kapitalirent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

|                                      | 31.12.2016 | Jaotus järelejäänud tähtaja järgi |                     |             | Intressimäär | Alusvaluuta | Lõpptähtaeg | Lisa nr |
|--------------------------------------|------------|-----------------------------------|---------------------|-------------|--------------|-------------|-------------|---------|
|                                      |            | 12 kuu jooksul                    | 1 - 5 aasta jooksul | üle 5 aasta |              |             |             |         |
| Masinad                              | 263 418    | 54 188                            | 184 828             | 24 402      | 1,25-1,59%   | euro        | 15.04.2025  | 14      |
| <b>Kapitalirendikohustised kokku</b> | 263 418    | 54 188                            | 184 828             | 24 402      |              |             |             |         |
|                                      |            |                                   |                     |             |              |             |             |         |
|                                      | 31.12.2015 | Jaotus järelejäänud tähtaja järgi |                     |             | Intressimäär | Alusvaluuta | Lõpptähtaeg | Lisa nr |
|                                      |            | 12 kuu jooksul                    | 1 - 5 aasta jooksul | üle 5 aasta |              |             |             |         |
| Masinad                              | 270 491    | 98 846                            | 136 154             | 35 491      | 1,25 - 1,59% | euro        | 15.04.2025  | 14      |
| <b>Kapitalirendikohustised kokku</b> | 270 491    | 98 846                            | 136 154             | 35 491      |              |             |             |         |

| Renditud varade bilansiline jääkmaksumus |                |                |
|------------------------------------------|----------------|----------------|
|                                          | 31.12.2016     | 31.12.2015     |
| Masinad ja seadmed                       | 440 351        | 384 259        |
| <b>Kokku</b>                             | <b>440 351</b> | <b>384 259</b> |

Kontsern on võtnud kapitalirendile põllutöömasinaid ja sõiduautosid.

## Lisa 13 Kasutusrent

(eurodes)

### Aruandekohustuslane kui rendileandja

|                                                          | 2016           | 2015           |
|----------------------------------------------------------|----------------|----------------|
| Kasutusrenditulu                                         | 45 394         | 31 822         |
| Rendile või üürile antud varade bilansiline jääkmaksumus |                |                |
| Kinnisvarainvesteeringud                                 | 680 910        | 489 703        |
| <b>Kokku</b>                                             | <b>680 910</b> | <b>489 703</b> |

### Aruandekohustuslane kui rentnik

|                  | 2016   | 2015   |
|------------------|--------|--------|
| Kasutusrendikulu | 21 117 | 32 000 |

Kontsern on võtnud kasutusrendile põllutöömasina ja kaks sõiduautot.

Kõikide kasutusrendilepingute alusvaluutaks on euro. Lepingud ei sea piiranguid kontserni dividendi- ega finantseerimispoliitikale.

Rendile võetud vara ei ole edasi antud allrendile.

## Lisa 14 Laenukohustised

(eurodes)

|                                      | 31.12.2016       | Jaotus järelejäänud tähtaja järgi |                     |                  | Intressimäär    | Alusvaluuta | Lõpptähtaeg | Lisa nr   |
|--------------------------------------|------------------|-----------------------------------|---------------------|------------------|-----------------|-------------|-------------|-----------|
|                                      |                  | 12 kuu jooksul                    | 1 - 5 aasta jooksul | üle 5 aasta      |                 |             |             |           |
| Pikaajalised laenud                  |                  |                                   |                     |                  |                 |             |             |           |
| Pikaajaline pangalaen                | 3 396 944        | 189 680                           | 1 190 091           | 2 017 173        | 1,289%+ euribor | euro        | 26.12.2026  |           |
| Laen seotud osapooltelt              | 1 700            | 1 700                             | 0                   | 0                | 3%              | euro        | 31.12.2017  | 26        |
| <b>Pikaajalised laenud kokku</b>     | <b>3 398 644</b> | <b>191 380</b>                    | <b>1 190 091</b>    | <b>2 017 173</b> |                 |             |             |           |
| <b>Kapitalirendikohustised kokku</b> | <b>263 418</b>   | <b>54 188</b>                     | <b>184 828</b>      | <b>24 402</b>    |                 |             |             | <b>12</b> |
| <b>Laenukohustised kokku</b>         | <b>3 662 062</b> | <b>245 568</b>                    | <b>1 374 919</b>    | <b>2 041 575</b> |                 |             |             |           |

  

|                                      | 31.12.2015       | Jaotus järelejäänud tähtaja järgi |                     |                  | Intressimäär    | Alusvaluuta | Lõpptähtaeg | Lisa nr   |
|--------------------------------------|------------------|-----------------------------------|---------------------|------------------|-----------------|-------------|-------------|-----------|
|                                      |                  | 12 kuu jooksul                    | 1 - 5 aasta jooksul | üle 5 aasta      |                 |             |             |           |
| Pikaajalised laenud                  |                  |                                   |                     |                  |                 |             |             |           |
| Pikaajaline pangalaen                | 1 938 275        | 116 763                           | 607 476             | 1 214 036        | 1,289%+ euribor | euro        | 26.12.2024  |           |
| Laen seotud osapooltelt              | 1 700            | 0                                 | 1 700               | 0                | 3%              | euro        | 31.12.2018  | 26        |
| <b>Pikaajalised laenud kokku</b>     | <b>1 939 975</b> | <b>116 763</b>                    | <b>609 176</b>      | <b>1 214 036</b> |                 |             |             |           |
| <b>Kapitalirendikohustised kokku</b> | <b>270 491</b>   | <b>98 846</b>                     | <b>136 154</b>      | <b>35 491</b>    |                 |             |             | <b>12</b> |
| <b>Laenukohustised kokku</b>         | <b>2 210 466</b> | <b>215 609</b>                    | <b>745 330</b>      | <b>1 249 527</b> |                 |             |             |           |

| Tagatiseks panditud varade bilansiline (jääk)maksumus |                  |                  |
|-------------------------------------------------------|------------------|------------------|
|                                                       | 31.12.2016       | 31.12.2015       |
| Maa                                                   | 3 420 378        | 2 620 378        |
| Masinaid ja seadmeid                                  | 958 675          | 958 675          |
| <b>Kokku</b>                                          | <b>4 379 053</b> | <b>3 579 053</b> |

Tagatiseks panditud varade bilansilise maksumusena on kajastatud tagatislepingute väärtused, kuna antud varade bilansilise väärtuse eraldamine põhivarast on keeruline.

## Lisa 15 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

|                                  | 31.12.2016     | 12 kuu jooksul | Lisa nr |
|----------------------------------|----------------|----------------|---------|
| Võlad tarnijatele                | 195 236        | 195 236        |         |
| Võlad töövõtjatele               | 59 502         | 59 502         |         |
| Maksuvõlad                       | 124 147        | 124 147        | 6       |
| Muud võlad                       | 40 968         | 40 968         |         |
| Intressivõlad                    | 17             | 17             |         |
| Muud viitvõlad                   | 40 951         | 40 951         |         |
| <b>Kokku võlad ja ettemaksed</b> | <b>419 853</b> | <b>419 853</b> |         |

  

|                                  | 31.12.2015     | 12 kuu jooksul | Lisa nr |
|----------------------------------|----------------|----------------|---------|
| Võlad tarnijatele                | 286 383        | 286 383        |         |
| Võlad töövõtjatele               | 46 086         | 46 086         |         |
| Maksuvõlad                       | 90 922         | 90 922         | 6       |
| Muud võlad                       | 838            | 838            |         |
| Muud viitvõlad                   | 838            | 838            |         |
| <b>Kokku võlad ja ettemaksed</b> | <b>424 229</b> | <b>424 229</b> |         |

Võlad tarnijatele sisaldavad võlgu seotud osapoolte vastu summas 49 998 (31.12.2015: 42 060) eurot, vt. lisa 26.

## Lisa 16 Tingimuslikud kohustised ja varad

(eurodes)

|                                             | 31.12.2016        | 31.12.2015        |
|---------------------------------------------|-------------------|-------------------|
| Tingimuslikud kohustised                    |                   |                   |
| Võimalikud dividendid                       | 10 274 133        | 9 013 486         |
| Tulumaksukohustis võimalikelt dividendidelt | 2 568 533         | 2 253 372         |
| <b>Kokku tingimuslikud kohustised</b>       | <b>12 842 666</b> | <b>11 266 858</b> |

## Lisa 17 Sihtfinantseerimine

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

|                                                         | 31.12.2014       | Saadud         | Tulu            | 31.12.2015       |
|---------------------------------------------------------|------------------|----------------|-----------------|------------------|
| Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks              |                  |                |                 |                  |
| Ehitiste rekonstrueerimine                              | 2 855 658        | 0              | -384 551        | 2 471 107        |
| <b>Kokku sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks</b> | <b>2 855 658</b> | <b>0</b>       | <b>-384 551</b> | <b>2 471 107</b> |
| Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks                     |                  |                |                 |                  |
| Pindalatoetus                                           | 0                | 483 390        | -483 390        | 0                |
| <b>Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks</b>        | <b>0</b>         | <b>483 390</b> | <b>-483 390</b> | <b>0</b>         |
| <b>Kokku sihtfinantseerimine</b>                        | <b>2 855 658</b> | <b>483 390</b> | <b>-867 941</b> | <b>2 471 107</b> |
|                                                         |                  |                |                 |                  |
|                                                         | 31.12.2015       | Saadud         | Tulu            | 31.12.2016       |
| Sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks              |                  |                |                 |                  |
| Ehitiste rekonstrueerimine                              | 2 471 107        | 150 148        | -351 485        | 2 269 770        |
| <b>Kokku sihtfinantseerimine põhivarade soetamiseks</b> | <b>2 471 107</b> | <b>150 148</b> | <b>-351 485</b> | <b>2 269 770</b> |
| Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks                     |                  |                |                 |                  |
| Pindalatoetus                                           | 0                | 629 374        | -629 374        | 0                |
| <b>Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks</b>        | <b>0</b>         | <b>629 374</b> | <b>-629 374</b> | <b>0</b>         |
| <b>Kokku sihtfinantseerimine</b>                        | <b>2 471 107</b> | <b>779 522</b> | <b>-980 859</b> | <b>2 269 770</b> |

Põhivarade soetuseks saadud sihtfinantseerimisel on tingimuslik kohustus kasutada toetusega soetatud põhivara sihtotstarbeliselt viis aastat peale toetuse viimase osa laekumist.

## Lisa 18 Osakapital

(eurodes)

|                                                                                                                                     | 31.12.2016 | 31.12.2015 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|------------|
| Osakapital                                                                                                                          | 89 713     | 89 713     |
| Osade arv (tk)                                                                                                                      | 1          | 1          |
| Kontserni emaettevõtte osakapital seisuga 31.12.2016 koosneb 1 osast nimiväärtusega 89 713 eurot, mille eest on täielikult tasutud. |            |            |

## Lisa 19 Müügitulu

(eurodes)

|                                             | 2016             | 2015             |
|---------------------------------------------|------------------|------------------|
| Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes |                  |                  |
| Müük Euroopa Liidu riikidele                |                  |                  |
| Eesti                                       | 4 034 894        | 3 797 263        |
| Müük Euroopa Liidu riikidele, muud          | 508 025          | 216 087          |
| <b>Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku</b>  | <b>4 542 919</b> | <b>4 013 350</b> |
| <b>Kokku müügitulu</b>                      | <b>4 542 919</b> | <b>4 013 350</b> |
| Müügitulu tegevusalade lõikes               |                  |                  |
| Töötlemata kartuli ja köögivilja müük       | 1 423 551        | 1 206 893        |
| Töödeldud kartuli müük                      | 1 604 953        | 1 360 131        |
| Töödeldud köögivilja müük                   | 1 038 786        | 880 085          |
| Teravilja müük                              | 475 629          | 566 241          |
| <b>Kokku müügitulu</b>                      | <b>4 542 919</b> | <b>4 013 350</b> |

## Lisa 20 Muud äritulud

(eurodes)

|                                         | 2016             | 2015           |
|-----------------------------------------|------------------|----------------|
| Kasum kinnisvarainvesteeringute müügist | 0                | 13 826         |
| Kasum materiaalse põhivarade müügist    | 20 114           | 21 027         |
| Tulu sihtfinantseerimisest              | 980 859          | 867 941        |
| Muud                                    | 74 866           | 3 200          |
| <b>Kokku muud äritulud</b>              | <b>1 075 839</b> | <b>905 994</b> |

## Lisa 21 Kaubad, toore, materjal ja teenused

(eurodes)

|                                                  | 2016             | 2015             |
|--------------------------------------------------|------------------|------------------|
| Tooraine ja materjal                             | 871 396          | 658 904          |
| <b>Energia</b>                                   | <b>397 141</b>   | <b>386 501</b>   |
| Elektrienergia                                   | 218 792          | 214 892          |
| Kütus                                            | 178 349          | 171 609          |
| Seemned , väetised, taimekaitsevahendid          | 940 166          | 711 980          |
| Muud                                             | 320 551          | 320 436          |
| <b>Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused</b> | <b>2 529 254</b> | <b>2 077 821</b> |

## Lisa 22 Tööjõukulud

(eurodes)

|                                                      | 2016           | 2015           |
|------------------------------------------------------|----------------|----------------|
| Palgakulu                                            | 655 589        | 564 455        |
| Sotsiaalmaksud                                       | 217 918        | 193 040        |
| <b>Kokku tööjõukulud</b>                             | <b>873 507</b> | <b>757 495</b> |
| Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale       | 68             | 64             |
| Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:      |                |                |
| Töölepingu alusel töötav isik                        | 66             | 62             |
| Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige | 2              | 2              |

## Lisa 23 Intressikulud

(eurodes)

|                              | 2016          | 2015          |
|------------------------------|---------------|---------------|
| Intressikulu laenudelt       | 32 369        | 28 371        |
| Intressikulu kapitalirendilt | 3 845         | 5 512         |
| <b>Kokku intressikulud</b>   | <b>36 214</b> | <b>33 883</b> |

## Lisa 24 Muud finantstulud ja -kulud

(eurodes)

|                                          | 2016          | 2015         |
|------------------------------------------|---------------|--------------|
| Dividenditulu                            | 0             | 400          |
| Intressitulu hoiustelt                   | 20            | 8            |
| Intressitulu laenudelt                   | 3 081         | 9 570        |
| Kasum väärtpaberite müügist              | 0             | 3 083        |
| Swap'i arveldamise kulu                  | -12 923       | -10 766      |
| <b>Kokku muud finantstulud ja -kulud</b> | <b>-9 822</b> | <b>2 295</b> |

## Lisa 25 Tulumaks

(eurodes)

| Tulumaksukulu komponendid  | 2016              |               | 2015              |               |
|----------------------------|-------------------|---------------|-------------------|---------------|
|                            | Maksustatav summa | Tulumaks      | Maksustatav summa | Tulumaks      |
| Väljakuulutatud dividendid | 270 000           | 67 500        | 200 000           | 50 000        |
| Eesti                      | 270 000           | 67 500        | 200 000           | 50 000        |
| <b>Kokku</b>               | <b>270 000</b>    | <b>67 500</b> | <b>200 000</b>    | <b>50 000</b> |

## Lisa 26 Seotud osapooled

(eurodes)

|                                                              |                  |
|--------------------------------------------------------------|------------------|
| Aruandekohustuslase emaettevõtja nimetus                     | Frivil Invest OÜ |
| Riik, kus aruandekohustuslase emaettevõtja on registreeritud | Eesti            |

### Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

|                                                                                                                                  | 31.12.2016 |            | 31.12.2015 |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|------------|------------|------------|
|                                                                                                                                  | Nõuded     | Kohustised | Nõuded     | Kohustised |
| Emaettevõtja                                                                                                                     | 246 757    | 1 099      | 967 024    | 1 300      |
| Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad | 43 001     | 50 616     | 38 657     | 45 154     |

| 2016                                                                                                                             | Antud laenud | Antud laenude tagasimaksed | Intressimäär | Alusvaluuta | Lõpptähtaeg |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|----------------------------|--------------|-------------|-------------|
| Emaettevõtja                                                                                                                     |              |                            |              |             |             |
| Emafirma                                                                                                                         | 175 000      | 850 000                    | 0,5          | euro        | 31.12.2018  |
| Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad |              |                            |              |             |             |
| Maaparandusühistu                                                                                                                | 27 132       | 5 525                      | 0,5          | euro        | 31.12.2020  |

| 2015                                                                                                                             | Antud laenud | Antud laenude tagasimaksed | Intressimäär | Alusvaluuta | Lõpptähtaeg |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|----------------------------|--------------|-------------|-------------|
| Emaettevõtja                                                                                                                     |              |                            |              |             |             |
| Emafirma                                                                                                                         | 1 297 000    | 1 061 996                  | 0,5          | euro        | 31.12.2018  |
| Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad |              |                            |              |             |             |
| Maaparandusühistu                                                                                                                | 6 000        | 29 149                     | 3            | euro        | 31.12.2020  |

### Ostud ja müügid

|                                                                                                                                  | 2016   |        | 2015   |        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
|                                                                                                                                  | Ostud  | Müügid | Ostud  | Müügid |
| Emaettevõtja                                                                                                                     | 56 460 | 0      | 76 704 | 0      |
| Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad | 55 148 | 2 501  | 84 550 | 2 208  |

| Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused |        |        |
|-------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|
|                                                                               | 2016   | 2015   |
| Arvestatud tasu                                                               | 25 800 | 28 080 |

Juhatuse liikmete lepingute lõpetamine ei too kaasa kohustusi.

Seotud osapoolte vastu olevate nõuete ja kohustuste osas ei ole 2016.a nii nagu ka 2015.a moodustatud allahindluseid.

## Lisa 27 Konsolideerimata bilanss

(eurodes)

|                                              | 31.12.2016        | 31.12.2015        |
|----------------------------------------------|-------------------|-------------------|
| Varad                                        |                   |                   |
| Käibevarad                                   |                   |                   |
| Raha                                         | 818 060           | 60 702            |
| Nõuded ja ettemaksed                         | 504 953           | 1 723 411         |
| Varud                                        | 821 629           | 1 034 664         |
| Bioloogilised varad                          | 214 381           | 0                 |
| <b>Kokku käibevarad</b>                      | <b>2 359 023</b>  | <b>2 818 777</b>  |
| Põhivarad                                    |                   |                   |
| Finantsinvesteeringud                        | 873 831           | 836 511           |
| Nõuded ja ettemaksed                         | 1 046 061         | 165 679           |
| Kinnisvarainvesteeringud                     | 1 414 245         | 649 745           |
| Materiaalsed põhivarad                       | 11 408 656        | 10 476 830        |
| <b>Kokku põhivarad</b>                       | <b>14 742 793</b> | <b>12 128 765</b> |
| <b>Kokku varad</b>                           | <b>17 101 816</b> | <b>14 947 542</b> |
| Kohustised ja omakapital                     |                   |                   |
| Kohustised                                   |                   |                   |
| Lühiajalised kohustised                      |                   |                   |
| Laenukohustised                              | 608 511           | 403 924           |
| Võlad ja ettemaksed                          | 385 076           | 465 627           |
| Sihtfinantseerimine                          | 248 424           | 0                 |
| <b>Kokku lühiajalised kohustised</b>         | <b>1 242 011</b>  | <b>869 551</b>    |
| Pikaajalised kohustised                      |                   |                   |
| Laenukohustised                              | 3 408 581         | 1 993 157         |
| Sihtfinantseerimine                          | 944 089           | 1 496 154         |
| <b>Kokku pikaajalised kohustised</b>         | <b>4 352 670</b>  | <b>3 489 311</b>  |
| <b>Kokku kohustised</b>                      | <b>5 594 681</b>  | <b>4 358 862</b>  |
| Omakapital                                   |                   |                   |
| Osakapital nimiväärtuses                     | 89 713            | 89 713            |
| Ülekurs                                      | 6 982             | 6 982             |
| Kohustuslik reservkapital                    | 8 971             | 8 971             |
| Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) | 10 213 014        | 9 494 142         |
| Aruandeaasta kasum (kahjum)                  | 1 188 455         | 988 872           |
| <b>Kokku omakapital</b>                      | <b>11 507 135</b> | <b>10 588 680</b> |
| <b>Kokku kohustised ja omakapital</b>        | <b>17 101 816</b> | <b>14 947 542</b> |

## Lisa 28 Konsolideerimata kasumiaruanne

(eurodes)

|                                                      | 2016             | 2015             |
|------------------------------------------------------|------------------|------------------|
| Müügitulu                                            | 4 542 919        | 4 000 386        |
| Muud äritulud                                        | 611 869          | 503 004          |
| Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus | 79 095           | 7 073            |
| Kaubad, toore, materjal ja teenused                  | -2 447 857       | -2 113 007       |
| Mitmesugused tegevuskulud                            | -124 930         | -77 281          |
| Tööjõukulud                                          | -774 270         | -740 169         |
| Põhivarade kulum ja väärtuse langus                  | -589 021         | -513 829         |
| Muud ärikulud                                        | -598             | -300             |
| <b>Kokku ärikasum (-kahjum)</b>                      | <b>1 297 207</b> | <b>1 065 877</b> |
| Intressikulud                                        | -38 329          | -35 810          |
| Muud finantstulud ja -kulud                          | -2 923           | 8 805            |
| <b>Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist</b>          | <b>1 255 955</b> | <b>1 038 872</b> |
| Tulumaks                                             | -67 500          | -50 000          |
| <b>Aruandeaasta kasum (kahjum)</b>                   | <b>1 188 455</b> | <b>988 872</b>   |

## Lisa 29 Konsolideerimata rahavoogude aruanne (eurodes)

|                                                                | 2016              | 2015              |
|----------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|
| Rahavood äritegevusest                                         |                   |                   |
| Ärikasum (kahjum)                                              | 1 297 207         | 1 065 877         |
| Korrigeerimised                                                |                   |                   |
| Põhivarade kulum ja väärtuse langus                            | 589 021           | 513 829           |
| Kasum (kahjum) põhivarade müügist                              | -14 863           | -34 853           |
| Muud korrigeerimised                                           | -351 485          | -265 946          |
| <b>Kokku korrigeerimised</b>                                   | <b>222 673</b>    | <b>213 030</b>    |
| Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus              | 302 336           | -243 429          |
| Varude muutus                                                  | -1 346            | -372 379          |
| Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus          | -80 550           | 82 897            |
| Makstud ettevõtte tulumaks                                     | -57 000           | -45 816           |
| Laekumised sihtfinantseerimisest                               | 47 844            | 0                 |
| <b>Kokku rahavood äritegevusest</b>                            | <b>1 731 164</b>  | <b>700 180</b>    |
| Rahavood investeerimistegevusest                               |                   |                   |
| Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel | -1 434 104        | -760 150          |
| Laekunud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade müügist   | 37 750            | 30 400            |
| Tasutud kinnisvarainvesteeringute soetamisel                   | -764 500          | -515 351          |
| Laekunud kinnisvarainvesteeringute müügist                     | 0                 | 55 000            |
| Tasutud muude finantsinvesteeringute soetamisel                | -37 321           | 0                 |
| Laekunud muude finantsinvesteeringute müügist                  | 0                 | 16 617            |
| Antud laenud                                                   | -1 951 239        | -1 335 240        |
| Antud laenude tagasimaksed                                     | 1 981 881         | 1 175 031         |
| Laekunud intressid                                             | 16                | 2 342             |
| Laekunud dividendid                                            | 0                 | 400               |
| <b>Kokku rahavood investeerimistegevusest</b>                  | <b>-2 167 517</b> | <b>-1 330 951</b> |
| Rahavood finantseerimistegevusest                              |                   |                   |
| Saadud laenud                                                  | 1 791 413         | 853 000           |
| Saadud laenude tagasimaksed                                    | -164 329          | -106 945          |
| Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed                             | -112 121          | -73 181           |
| Makstud intressid                                              | -51 252           | -33 144           |
| Makstud dividendid                                             | -270 000          | -200 000          |
| <b>Kokku rahavood finantseerimistegevusest</b>                 | <b>1 193 711</b>  | <b>439 730</b>    |
| <b>Kokku rahavood</b>                                          | <b>757 358</b>    | <b>-191 041</b>   |
| Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses                     | 60 702            | 251 743           |
| <b>Raha ja raha ekvivalentide muutus</b>                       | <b>757 358</b>    | <b>-191 041</b>   |
| Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus                       | 818 060           | 60 702            |

## Lisa 30 Konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

(eurodes)

|                                                                                                      |                             |         |                              |                             | Kokku             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|---------|------------------------------|-----------------------------|-------------------|
|                                                                                                      | Osakapital<br>nimiväärtuses | Ülekurs | Kohustuslik<br>reservkapital | Jaotamata kasum<br>(kahjum) |                   |
| <b>31.12.2014</b>                                                                                    | 89 713                      | 6 982   | 8 971                        | 7 879 652                   | 7 985 318         |
| Vigade parandamise<br>mõju                                                                           |                             |         |                              | 1 814 490                   | 1 814 490         |
| <b>Korrigeeritud<br/>saldo 31.12.2014</b>                                                            | 89 713                      | 6 982   | 8 971                        | 9 694 142                   | 9 799 808         |
| Aruandeaasta kasum<br>(kahjum)                                                                       | 0                           | 0       | 0                            | 988 872                     | 988 872           |
| Väljakuulutatud<br>dividendid                                                                        | 0                           | 0       | 0                            | -200 000                    | -200 000          |
| <b>31.12.2015</b>                                                                                    | 89 713                      | 6 982   | 8 971                        | 10 483 014                  | 10 588 680        |
| Valitseva ja olulise mõju<br>all olevate osaluste<br>bilansiline väärtus                             |                             |         |                              |                             | -835 548          |
| Valitseva ja olulise mõju<br>all olevate osaluste<br>väärtus arvestatuna<br>kapitaliosaluse meetodil |                             |         |                              |                             | 1 615 227         |
| <b>Korrigeeritud<br/>konsolideerimata<br/>omakapital 31.12.2015</b>                                  |                             |         |                              |                             | <b>11 368 359</b> |
| Aruandeaasta kasum<br>(kahjum)                                                                       | 0                           | 0       | 0                            | 1 188 455                   | 1 188 455         |
| Väljakuulutatud<br>dividendid                                                                        | 0                           | 0       | 0                            | -270 000                    | -270 000          |
| <b>31.12.2016</b>                                                                                    | 89 713                      | 6 982   | 8 971                        | 11 401 469                  | 11 507 135        |
| Valitseva ja olulise mõju<br>all olevate osaluste<br>bilansiline väärtus                             |                             |         |                              |                             | -872 000          |
| Valitseva ja olulise mõju<br>all olevate osaluste<br>väärtus arvestatuna<br>kapitaliosaluse meetodil |                             |         |                              |                             | 2 309 032         |
| <b>Korrigeeritud<br/>konsolideerimata<br/>omakapital 31.12.2016</b>                                  |                             |         |                              |                             | <b>12 944 167</b> |

# Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 19.06.2017

**Osaühing Laheotsa (registrikood: 10238435) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:**

| Allkirjastaja nimi | Allkirjastaja roll | Allkirja andmise aeg |
|--------------------|--------------------|----------------------|
| RISTO VILLERS      | Juhatuse liige     | 19.06.2017           |

## SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Osaühing Laheotsa osanikule

### Arvamus

Oleme auditeerinud Osaühing Laheotsa ja tema tütaretevõtjate (grupp) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31.12.2016 ning konsolideeritud kasumiaruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt grupi konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31.12.2016 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

### Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme grupist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

### Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

### Juhtkonna kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas grupi likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

### Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
  - omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks grupi sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
  - hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
  - teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust grupi suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada grupi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
  - hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.
  - hangime grupi majandusüksuste või äritegevuste finantsteabe kohta piisava asjakohase tõendusmaterjali, et avaldada arvamus grupi konsolideeritud finantsaruannete kohta.
- Me vastutame grupiauditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Me oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

/digitaalselt allkirjastatud/

Katrin Mugra

Vandeauditori number 482

Auditorbüroo Katrin Mugra OÜ

Auditoortevõtja tegevusloa number 266

Vabaõhumuuseumi tee 4/2-41, Tallinn, Harju maakond, 13522

20.06.2017

## Audiitorite digitaalallkirjad

Osaühing Laheotsa (registrikood: 10238435) 01.01.2016 - 31.12.2016 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

| Allkirjastaja nimi | Allkirjastaja roll | Allkirja andmise aeg |
|--------------------|--------------------|----------------------|
| KATRIN MUGRA       | Vandeaudiitor      | 20.06.2017           |

## Kasumi jaotamise ettepanek

(eurodes)

|                                                                        | 31.12.2016        |
|------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)                           | 10 996 858        |
| Aruandeaasta kasum (kahjum)                                            | 1 845 808         |
| <b>Kokku</b>                                                           | <b>12 842 666</b> |
| Jaotamine                                                              |                   |
| Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist) | 1 845 808         |
| <b>Kokku</b>                                                           | <b>1 845 808</b>  |

## Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

| Tegevusala                                                                          | EMTAK kood | Müügitulu (EUR) | Müügitulu % | Põhitegevusala |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------------|-------------|----------------|
| Köögivilja- (sh kõrvitsaliste), juurvilja- ja mugulviljakasvatus, k.a seenekasvatus | 01131      | 1423551         | 31.34%      | Jah            |
| Kartuli töötlemine ja säilitamine                                                   | 10311      | 1604953         | 35.33%      | Ei             |
| Muu puu- ja köögivilja töötlemine ja säilitamine                                    | 10391      | 1038786         | 22.87%      | Ei             |
| Teravilja- (v.a riis) ja kaunviljakasvatus; õlitaimeseemnete kasvatus               | 01111      | 475629          | 10.47%      | Ei             |

## Sidevahendid

|                 |                  |
|-----------------|------------------|
| Liik            | Sisu             |
| Telefon         | +372 6782523     |
| Faks            | +372 6782524     |
| E-posti aadress | info@laheotsa.ee |